

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН съд

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 19 януари 2021 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Борис Велчев

Членове: Георги Ангелов

Анастас Анастасов

Гроздан Илиев

Мариана Карагъзова-Финкова

Константин Пенчев

Филип Димитров

Таня Райковска

Надежда Желепова

Павлина Панова

Атанас Семов

Красимир Влахов

при участието на секретар-протоколита Милена Петрова разгледа в закрито заседание на 19 януари 2021 г. конституционно дело № 15/2020 г., докладвано от съдията Константин Пенчев.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 22.12.2020 г. по искане на пленума на Върховния касационен съд (ВКС) за установяване на противоконституционност на чл. 28, ал. 1, изречение първо относно думите „или на равна по степен“ и изречение второ, и чл. 50, ал. 1 и ал. 2 относно думите "или на равна по степен длъжност в органите на съдебната

власт" от Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 г., поел. изм. и доп., ДВ, бр. 110 от 29.12.2020 г.) (ЗСВ),

Съдиите от ВКС считат, че оспорените разпоредби противоречат на чл. 117, ал. 2 от Конституцията, който установява принципа на независимостта на съдебната власт; на чл. 4, ал. 1 от Конституцията, който прогласява принципа, че Република България е правова държава и се управлява според Конституцията и законите на страната; на чл. 5, ал. 1 от Конституцията, обявяващ, че Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат; на чл. 6, ал. 2 от Конституцията, според който всички граждани са равни пред закона; и на чл. 8 от Конституцията, който установява принципа на разделението на властите на законодателна, изпълнителна и съдебна.

В искането се изтъква, че оспорените текстове дават възможност за необосновани кадрови решения на основата на неясни критерии, като се заобикалят или нарушават действащите към момента организационни начала за структуриране на съдебната система като стабилност, прозрачност и кариерно развитие. Според пленума на ВКС, с приемането на атакуваните разпоредби, предвиждащи възможност изборни членове на Висшия съдебен съвет, главният инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет да бъдат назначавани на длъжност една степен по-висока от заеманата от тях преди избора, или на друга равна по степен длъжност, но в друго звено на съдебната система, законодателната власт е навлязла в конституционната компетентност на Висшия съдебен съвет, който е част от съдебната власт. Вносителят поддържа, че, създавайки ново основание за повишаване в длъжност и преместване на строго определена категория лица, с което Висшият съдебен съвет е длъжен да се съобрази, Народното събрание е иззело неговата компетентност, с което са нарушени принципите на разделение на

властите (чл. 8), на правовата държава (чл. 4, ал. 1) и на върховенството на Конституцията (чл. 5, ал. 1).

Съдиите от ВКС са на мнение, че с оспорените текстове се създава привилегия на определена категория магистрати и ограничение на правата на друга, които по същество водят до нарушение на равенството пред закона, основано на обществено положение - критерий, по който Конституцията забранява да се въвеждат ограничения на правата на гражданите.

Вносителят заключава, че, решавайки едностранно въпроса за кариерното израстване на магистратите, Народното събрание е нарушило „специфичния авторитет“ и „престижа“ на съдебната власт, издигнати в самостоятелна конституционна ценност.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

От представените преписи от протоколи и списък с подписи на съдии е видно, че решението за внасяне на искането е прието от пленума на ВКС - субект, оправомощен да сезира Конституционния съд, съгласно чл.150, ал.1 от Конституцията.

Искането има за предмет установяване на противоконституционност на действащи законови разпоредби, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Основния закон.

По искане за установяване на противоконституционност на чл. 50, ал. 1 и ал. 2 относно думите "или на равна по степен длъжност в органите на съдебната власт" ЗСВ, Конституционният съд не се е произнасял с решение или определение за недопустимост, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС, която да изключва неговата допустимост.

При направения сравнителен анализ Конституционният съд намира, че предметът на настоящото дело в частта за установяване

противоконституционност на чл. 28, ал. 1, изречение първо относно думите „или на равна по степен“ и изречение второ (в редакцията ДВ, бр. 86 от 06.10.2020 г.) ЗСВ не е идентичен с предмета на к.д. № 10 от 2020 г., производството по което е прекратено с Определение № 2 от 2020 г. Липсва идентичност, тъй като след изменение с § 1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ бр. 86 от 06.10.2020 г.) разпоредбата на чл. 28, ал. 1 ЗСВ има ново съдържание и смисъл (Определение № 2 от 2020 г. по к.д. № 10/2020 г.). Следователно в случая не може да се приложи чл. 21, ал. 6 ЗКС, който не допуска да се прави ново искане по въпрос, по който Конституционният съд се е произнесъл с решение или с определение за недопустимост на искането, защото по конституционносъобразността на чл. 28, ал. 1, изречение първо относно думите „или на равна по степен“ и изречение второ (в редакцията ДВ, бр. 86 от 06.10.2020 г.) ЗСВ не е имало предходно сезиране и произнасяне (Определение от 15.05.2008 г. по к.д. № 2 от 2008 г., Решение № 4 от 2012 г. по к.д. № 14/2011 г., Определение № 5 от 2016 г. по к.д. № 4/2016 г., Решение № 14 от 2018 г. по к. д. № 12/2017 г., Определение от 9.04.2020 г. по к.д. № 2/2020 г. и др.).

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 от Закона за Конституционен съд и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Предвид гореизложеното, Конституционният съд намира, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

С оглед предмета на конституционното производство съдът приема, че като заинтересовани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да конституира: президента на Република България, Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Висшия съдебен съвет, Инспектората към Висшия съдебен съвет, Върховния

административен съд, главния прокурор, директора на Националната следствена служба и Комисията за защита от дискриминация.

На основание чл. 20а, ал.2 ПОДКС, следва да бъдат отправени покани да предложат становища по предмета на делото до следните неправителствени, съсловни, синдикални и други организации: Съюз на съдиите в България, Българска съдийска асоциация, Асоциация на българските административни съдии, Асоциация на прокурорите в България и Камара на следователите в България.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС, следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д.ю.н. Георги Близнашки, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емил Мингов, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Красимира Средкова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Атанас Славов, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов и доц. д-р Наталия Киселова.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал, 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И :

Допуска за разглеждане по същество искането на пленума на Върховния касационен съд за установяване на противоконституционност на чл. 28, ал. 1, изречение първо относно думите „или на равна по степен“ и изречение второ, и чл. 50, ал. 1 и ал. 2 относно думите "или на равна по степен длъжност в органите на съдебната власт" от Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 г., поел. изм. и доп., ДВ, бр. 110 от 29.12.2020 г.).

Конституира като заинтересовани институции по делото: президента на Република България, Народното събрание, Министерския съвет,

министъра на правосъдието, Висшия съдебен съвет, Инспектората към Висшия съдебен съвет, Върховния административен съд, главния прокурор, директора на Националната следствена служба и Комисията за защита от дискриминация, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище в същия срок до: Съюз на съдиите в България, Българска съдийска асоциация, Асоциация на българските административни съдии, Асоциация на прокурорите в България и Камара на следователите в България, като им се предоставят преписи от искането и от настоящото определение.

Отправя покана до: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д.ю.н. Георги Близнашки, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емил Мингов, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Красимира Средкова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Атанас Славов, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов и доц. д-р Наталия Киселова, да дадат писмено правно мнение по предмета на делото в указания по-горе срок, като им се изпратят преписи от направеното искане и от настоящото определение.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в същия срок може да изложи допълнителни съображения.

Председател:

~~Борис~~ Велчев

Членов^

~~Георги~~ Ангелов

Таня Райкърска

Анастас Анастасов
:/

Надежда Желепова

Гроздан Илиев

Павлина Панова

Маоиана Катъозова-Фиякова

Атанас Семов

Конст^фшУЪкнчев

Красимир лакея

Филип/ДМмитВов